

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse	Vår referanse	Vår dato	Deres dato
200303371-1	03/00170	15.08.2003	19.05.2003

Høring – rapport frå AUDA – ”Arbeidsgruppen mot Ulovlige Direkte Anskaffelser”

Statens forvaltningstjeneste (Ft) viser til høringsbrev datert den 20.06.2003. I all hovedsak støtter Ft de vurderinger og anbefalinger som arbeidsgruppen foreslår. Ft har allikevel noen merknader til rapport av 31. mars 2003 utarbeidet av arbeidsgruppen¹.

Ft har følgende kommentarer til arbeidsgruppens vurderinger og konklusjoner:

Kap VI: Vurdering av om en bør innføre sanksjoner for å motvirke ulovlige direkteanskaffelser

1. Underpunkt 2.1. Forenkle regelverket (s.28) følgende sitat:

Representanten fra KS, Anders Hauger, peker imidlertid på at både forenkling av regelverket og vurdering av utvidelse av hjemlene for direkteanskaffelser vil være et nødvendig forarbeid før det innføres sanksjoner. Representanten fra Regjeringsadvokaten, Fanny Platou Amble fremholder at det i tilknytning til eventuell innføring av sanksjoner bør vurderes å heve beløpsgrensen i forskriften § 11-2 a. Hun mener det kan reises spørsmål 1) om oppdragsgivers totalkostnader ved å følge anbudsreglene, iallfall ved mer komplekse kontraktstyper, står i rimelig forhold til en beløpsgrense på kr 200.000, og 2) om de samfunnmessige kostnader ved å avdekke og forfølge regelbrudd i enkeltsaker står i rimelig forhold til en slik beløpsgrense.

Ft støtter disse synspunktene.

2. Underpunkt 2.2. (s. 28) Økt informasjon følgende sitat:

Etter Fanny Platou Ambles (Regjeringsadvokaten) oppfatning bør en nærmere kartlegging av årsakene til at det foretas ulovlige direkteanskaffelser foretas før det besluttet hvilke tiltak – herunder sanksjoner – som eventuelt skal settes i verk.

¹ Heretter AUDA-rapporten

Ft støtter disse synspunktene da det er en forutsetning å kjenne årsakene samt årsakssammenhenger, før tiltak iverksettes, særlig når det foreslås så radikale tiltak som innføring av straff som virkemiddel.

3. Underpunkt 2.3. (s. 28) Særskilte administrative rutiner

Innføring av særskilte administrative rutiner vil kunne øke oppdagelsesrisikoen for ulovlige direkteanskaffelser. Videre vil bedre interne rutiner hos oppdragsgiver bidra til å redusere risikoen for utilsiktede overtredelser. Arbeidsgruppen mener etterlevelsen av regelverket vil bedres ved innføring av tiltak som beskrevet i kap. IX, men at dette ikke er tilstrekkelig for å motvirke de bevisste tilfeller av ulovlige direkteanskaffelser.

Ft vil oppfordre for eksempel Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) til å iverksette arbeidet med å utarbeide et felles anskaffelsesregelverk for forhold som gjelder utover det som reguleres gjennom LOA/FOA. Dette bør i utgangspunktet gjelde for hele staten. Som et vellykket eksempel på eksisterende administrative rutiner kan anskaffelsesregelverket til Forsvaret (ARF p.t. BAF) nevnes.

4. Underpunkt 2.4. Innføre sanksjoner (s.28)

Arbeidsgruppen mener innføring av sanksjoner overfor ulovlige direkteanskaffelser vil ha en preventiv effekt. Arbeidsgruppen mener trusselen om sanksjoner, og iverksettelse av sanksjoner overfor oppdragsgivere som foretar en ulovlig direkteanskaffelse, vil medføre at oppdragsgivere får et sterkere fokus på regelverket og etterlevelsen, og derved gjennom presumptivt mer kostnadseffektive innkjøp. Innføring av sanksjoner vil således ha en allmennpreventiv effekt. Innføring av sanksjoner vil også gi oppdragsgivere et incitament til bedre etterlevelse av de krav som stilles til intern-kontroll, jf. kap IX punkt 3.

Ft anser at målsetningen om ivaretagelse av hensynene om bedret regelverksetterlevelse, samt å foreta mer kostnadseffektive må være proporsjonal i henhold til valg av sanksjonsmiddel. Det foreligger allerede i dag en lang rekke sanksjonsmidler som trekker i retning av bedret regelverksetterlevelse, samt mer kostnadseffektive anskaffelser. Ft går derfor imot forslag om straff som sanksjonsmiddel relatert spesielt til offentlige anskaffelser. Ft anser at en satsning for å heve kompetansen innen fagfeltet offentlige anskaffelser vil kunne forebygge store deler av de ulovlige anskaffelsene. Flere kompetansetiltak kan være aktuelle, og med høy grad av sannsynlighet være et mer effektivt tiltak enn å innføre straffesanksjonering.

Kap VII: Vurdering av om det bør innføres et tilsynsorgan for ulovlige direkteanskaffelser

1. Underpunkt 1. (s. 31) Bør en ha et særskilt tilsynsorgan ?

Arbeidsgruppen mener Konkurransetilsynet vil være et velegnet tilsynsorgan for ulovlige direkteanskaffelse.

Konkurransetilsynet har imidlertid ikke tilstrekkelig kompetanse på området for offentlige anskaffelser p.t. En tilsynsfunksjon på området krever derfor rekruttering/oppbygning av spesialkompetanse i Konkurransetilsynet, som vil medføre høyere administrative kostnader.

Ft er enig i dette, og det bør være en absolutt forutsetning at det etableres tilstrekkelig kompetanse innen fagfeltet offentlige anskaffelser, slik at en eventuell konkurranserettslig "slagside" unngås.

Konkurransetilsynets metoder for å avdekke ulovlige direkteanskaffelser kan for eksempel være å utføre kontroller (muligheten for å utføre kontroller må sees på i forhold til revisjonen av konkurranselovens informasjonsinnhentingshjerner), og å opprette en tipstelefon. Tipstelefon øker kontaktflaten og finnes i dag hos Konkurransetilsynet vedr. kartellvirksomhet. Av hensyn til rettssikkerheten må det utarbeides retningslinjer for slik kontrollvirksomhet. Fysisk tilgang til å søke etter informasjon i forbindelse med en kontroll, vil naturlig forutsette at det foreligger en rettslig beslutning fra forhørsretten, på tilsvarende måte som for konkurransesaker i dag.

Dersom det er arbeidsgruppens intensjon å foreslå tipstelefon for ulovlige direkte anskaffelser anser Ft dette for å være et for drastisk tiltak, særlig når omfanget av ulovlige direkteanskaffelser og årsakene til disse er ukjente.

2. Underpunkt 3 (s. 33) Anonym klageadgang

Arbeidsgruppens anbefaling

Arbeidsgruppen anbefaler at de som tipser tilsynet om en ulovlig direkteanskaffelse gis anledning til å være anonyme i samme utstrekning som i konkurransesaker.

Dersom oppfølgingen av en klage/et tips fører til at tilsynsorganet får behov for å avsløre klagerens identitet, mener arbeidsgruppen at klager/tipsere må kunne motsette seg dette.

Ft anser dette å være et tiltak som er uproporsjonalt sett i forhold til lovovertredsens karakter mht alvorlighetsgrad. Ett slikt tiltak bør anses som lite hensiktsmessig da det ikke i særlig grad anses å fremme målsetningen om å motarbeide ulovlige direkteanskaffelser i særlig grad.

Kapittel VIII: Vurdering av forslag til nye sanksjonsmekanismer

1. Underpunkt 3.2. (s. 57) Er det prinsipielt ønskelig å innføre straff mot ulovlige direkteanskaffelser ?

Et mindretall bestående av Anders Hauger (KS), Thorvald Wettestad (AAD) og Fanny Platou Amble (Regjeringsadvokaten) mener at det ikke er nødvendig eller ønskelig med en slik spesiell straffebestemmelse, og viser til at sanksjonen sivilrettslig bot samt oppdragsgivers mulighet for tjenestelige sanksjoner i forhold til sine ansatte er tilstrekkelig for å oppfylle de samme formål.

Ft støtter mindretallet i arbeidsgruppen fra KS, AAD og Regjeringsadvokaten. Straffesanksjonering bør anses som et tiltak som er uproporsjonalt sett i forhold til lovovertredsens karakter mht alvorlighetsgrad. Ett slikt tiltak bør anses som lite hensiktsmessig da det ikke i særlig grad anses å fremme målsetningen om å motarbeide ulovlige direkteanskaffelser.

Kapittel IX: Vurdering av andre virkemidler

1. Underpunkt 1 (s. 67) Protokollføring av direkteanskaffelser

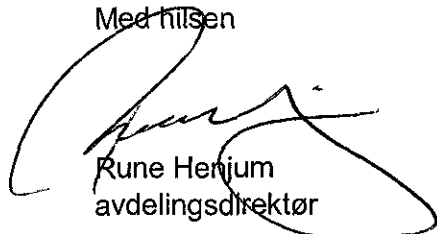
Arbeidsgruppens anbefaling

På bakgrunn av ovenstående er arbeidsgruppens anbefaling at det bør foretas en utvidelse av plikten til protokollføring ved offentlige anskaffelser, herunder direkteanskaffelser, som ev. kan hjemles ved en endring eller et tillegg til eksisterende bestemmelser i forskriften § 11-2 og §15-1. Arbeidsgruppens flertall anbefaler at alle direkteanskaffelser over NOK 50 000 må protokolleres, mens representanten fra KS og Regjeringsadvokaten ønsket en grense på NOK 200 000.

For direkteanskaffelser anbefales et forenklet krav til innhold og utforming av protokollen.

Ft støtter KS og Regjeringsadvokatens synspunkt mht. grense på 200 000 NOK slik at den samsvarer med hovedregelgrensen for direkte anskaffelser i Foa § 11-2 litra a følges.

Med hilsen

Rune Henjum
avdelingsdirektør

Else Spilling
førstekonsulent